

Siiri Enoranta

Maailman- tyttäret

WSOY

Maailmantyttäret

SIIRI ENORANTA

Maailman- tyttäret

HELSINKI

Ensimmäinen painos ilmestyi 2022.
Ensimmäinen pehmeäkantisen laitoksen painos ilmestyi 2025.

© Siiri Enoranta ja WSOY 2022

Werner Söderström Osakeyhtiö
WSOY, Lönnrotinkatu 18, 00120 Helsinki

ISBN 978-951-0-52152-6

Painettu EU:ssa
Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut tuotevastuu@wsoy.fi

Ystäville

Lise-Lotte

Minä huomasin heidät kaikki heti alkuseremonian aikana: Kaian, Zerindan ja Ritvan, ja Joselina oli vierelläni jo ennestään. Meitä oli parisenkymmentä nuorta helteisessä alkukesän aamussa, ukkonen jytisi kaukana niittyjen ja metsäpeltojen takana, juuri ja juuri kuulin sen matalan kumun. Kaikki me olimme todistettavasti yksinäisiä, koska olimme saapuneet leirille, jokainen oli kohdannut enemmän murheita kuin olisi välittänyt. Murheemme olivat pieniä tai suuria: yhdelle riita rakastetun kanssa tuntuu yhtä pahalta kuin toiselle vuosikausia kestänyt sairaus. Murhe on henkilökohtaista, vertaamiskelvotonta, jotakin mikä tehokkaimmin sekä erottaa ihmisolennot toisistaan että yhdistää heidät. Joskus Joselina sanoi minulle, että olen liian myötätuntoinen, ja minä sanoin, ettei sellaista asiaa ole olemassakaan kuin liian myötätuntoinen. Mutta hän oli oikeassa siinä, etten saa ottaa liikaa muiden murheita kannettavakseni, ainoastaan sopivan määrän.

Juuri taakan jakamista me harjoittelimme Sopusointu-leirin alkuseremoniassa. Meidän oli määrä etsiä Ibner-joen lähistöltä jotakin, mikä kuvastaisi huoliamme ja painolastiamme, ja koota se pyörillä kulkevaan matalaan rekeen. Aika moni otti suuria kivenlohkareita joenpohjalta, kieritti niitä ähkien ylös joenpenkkaa niin että hiki valui silmiin. Joselina keräsi sylin täyteen kypyräisiä vanhasta koivusta pudonneita oksia, niistä tarttui jäkälää hänen hiuksiinsa ja ne pistelivät hänen paljaita käsivarsiaan.

Katsoin häntä ja pohdin tuollaistako Jarmilin jälkeensä jättämä suru voi myös olla, haurasta ja piikikästä. Me olimme puhuneet Jarmilista kuukausien ajan jokaisena iltana ennen nukkumaanmenoa, minä tunsin monia surun ominaisuuksia, mutta surulla on tapana muuttua. Jarmil oli Joselinan isovelji. Ei sellainen suru lakkaa.

Minä katsoin Kaiaa, joka seisoj joessa märeät vaatteet vartaloa vasten liimautuneina ja riipi kaksin käsin pohjasta levän peittämiä puolimätiä kaisloja. Hänen silkkiset hiuksensa olivat purkautuneet nutturalta, ja hän puhalsi niitä kasvoiltaan ärtyneenä, mutta kun joku ojensi hänelle karanneen kaislan, hän naurahhti. Keräsin maasta koivunlehtiä, jotka aurinko oli polttanut karrelle, vaikka ne olivat purkautuneet silmuista vain muutamia viikkoja aikaisemmin. Minua helpotti nimittäin hitusen verran ajatella, että henkilökohtainen suruni oli myös maailman surua. Otsonikerros oli liian ohut, aurinko liian kuuma, lajimme runtelemat ekosysteemit epävakaita. Ja niin haarapääskyn kuollessa sukupuuttoon lähes täysin huomaamaton peto oli päässyt leviämään holtittomasti: hyttynen, joka kantoi kuolemantuomiota, nunezia-kuumetta. Sitä jonka vanhempani olivat saaneet. Minun isäni ja äitini kuolivat, koska maailma on vieläkin sairaana – vielä, vaikka Romahduksesta on jo yli sata vuotta, ja paljon on saatu korjattua.

Pitelin kopperaisia lehtiä ja katselin taas ympärilleni. Oli tyyntä, lokit suhahtelivat päämme yli kiljuen. Kaukaa kuului jylinää, salamoita en nähnyt, ne olivat välähtäneet jo paljon aikaisemmin. Katselin, kuinka Ritva koetti nostaa maasta suurta kiveä, mutta ei saanut sitä liikahtamaankaan, ja kiukuissaan lopulta potkaisi sitä. Hän vilkaisi, oliko kukaan nähnyt, poimi kourallisen pikkukiviä ja viskasi ne mielenosoituksellisesti rekeen. Hän istui maahan pieneksi mytyksi ja näytti kaikin puolin juroilta, hänen jalkansa naputti jotakin rytmiä, joka hänen mielessään soi. Zerinda kiinnitti huomioni ja herätti huoleni, hän seisoj aivan jähmettyneenä paikassa, jossa maa alkoi viettää jyrkästi alas joenpohjalle. Hänen

toinen kädensä oli jäänyt koholleen, mutta se ei muistuttanut tervehdystä, en osannut sanoa mitä se muistutti. Hänen katseensa oli lasittunut mitään näkemättömäksi, kiharapehko oli takkuinen ja vaatteet oudot. Mietin, saattoiko hän olla Saarivaltioista niin kuin Ritvakin. Ritvan tapauksessa ei ollut epäselvyyttä, koska hänen paitaansa oli kiinnitetty survivalistien pinssi. Äkkiä Zerinda liikahti astuakseen eteenpäin ja viime hetkellä pysäytti askeleensa, silti horjahti alamäkeen ja päätyi hiekkaiselle penkereelle istumaan. Hän taputteli hiekkaa kämmenillään kuin varmistuakseen, ettei putoaisi maan sisuksiin. Se olisi voinut olla huvittavan näköistä, mutta se oli kaikkea muuta. Kun Zerinda ei olisi ollut paikalla omassa kehossaan. Mutta missä muualla hän olisi voinut olla? Painoin kasvoni vasten vanhan koivun kaarnaa, sen kosketus tyynnytti minua. Zerinda keräsi paidanhelmaansa kourakaupalla hiekkaa, kantoi sen varovasti reen luo ja antoi valua muiden tuomien symbolien päälle.

Leirin ohjaaja keräsi meidät jälleen yhteen. Hän puhui kauniisti yhteistyöstä, siitä miten yhdessä kannettu taakka on kevyempi kuin osiensa summa, kuinka kuitenkin jaettu ilo on suurempi kuin alkuperäinen. En voinut olla virnistämättä Joselinalle, koska teoria ei ollut matemaattisesti aivan aukoton, mutta hän pyöräytti silmiään ja virnisti takaisin. Ei kai hänen ihan kaikkia asioita ollut pakko todistaa tieteellisesti. Nojasimme toisiimme aamupäivän raukeudessa, hän oli tullut kanssani, koska olin pyytänyt; ehkä löytäisimme leiriltä mielenrauhaa, ehkä emme, en osannut vielä odottaa seikkailua. Mutta varmaankin se olin juuri minä, joka aloin kehrätä meitä yhteen epämääräisen vaiston ajamana. Ai, seurasitko sinä taas intuitiotasi, Joselina kysyisi myöhemmin, ja minä myöntäisin, miksikäs ei. Minä, Joselina, Ritva, Kaia ja Zerinda, en tiedä miksi juuri me viisi. Ehkä me tarvitsimme toisiamme kipeimmin.

Tartuimme reen vetoliinoihin kaikki yhdessä. Ukkonen jatkoi matkaansa kauemmas, emme saattaneet enää kuulla sitä, ehkä

vain lepakot kuulivat, tai sitruunaperhoset, käppyräiset koivut kuulivat. Zerinda liikutti päätään omituisella tavalla, nykien, kuin olisi aistinut takanaan äkillistä liikettä, vaikka lokit olivat jo rauhoittuneet. Sitten hän kääntyi ja huomasi katseeni, kiinnittyi siihen. Minä hymyilin, ja hän näytti kertakaikkisen kummastuneelta, kuin ei edes muistaisi missä oli. Lopulta hän hymyili takaisin. Reki oli tosiaan ihmeen kevyt.

Zerinda

Mä matkustin Saarivaltiota Hourumantereelle saakka, en ole ihan varma pakeninko mä enemmän vai menin jotakin kohti, mutta mä tulin meren yli, niin paljon pidemmälle kuin mä olin koskaan ennen kulkenut, ja todellakin, yhä vain: se on mun pään sisällä. Mä tunnen sen ajatukset mun omien kanssa lomittain. Sen tunteet. Mä en tiedä sen nimeä. Mun eno sanoi, että se oli mun esiäiti, mun isoisoiäiti. Ennen kuin Władek-eno hukkui kirjaimellisesti omaan paskaansa, se opetti mulle, että mun esiäiti syntyi vuonna 2008, ja kun esiäiti oli kahdenkymmenen, maailma loppui. Tämän mä sain tietää, tämän verran mä muistan, vaikka kaikkia omia asioitani mä en enää muista, kun mun päässä ei tunnu olevan tilaa meille molemmille, esiäidille ja mulle. Se on jotenkin söpö kaikesta huolimatta, pikkumummu historian katveessa, vaikka tietenkin mä tunnen sen nuorena, vain vähän vanhempana kuin mä itse olen nyt. Mä muistan, kuinka se muistaa viimeisen kesän täynnä hornan hellettä, viimeisen kesän josta saattoi vielä juuri ja juuri sanoa, että asiat sujui, oli jotain järkeä, sivilisaation illuusio. Sitten tuli Romahdus. Mä muistan, kuinka se tanssii vanhassa teräshiomossa, missä strobovalot runtelee tajuntaa ja basso moukaroï sydäntä, kymmenet janoiset vartalog vääntelee sen ympärillä, myrskytuuli puhalttaa verhot vaakasuoriksi ulos avoimista ikkunoista, silti kuumuus ei hellitä,

tuulikin on tulinen, hiki ei ole kuivunut moneen viikkoon, ja levottomuus kytee.

Mä toivoisin, että mä tietäisin sen nimen. Mä toivon, etten mä unohda omaani.

Lise-Lotte

Me kiskoimme rekeä kaikki yhdessä ennen kuin tiesimme toisistamme juuri muuta kuin sen, minkä näköisiä taakkoja kukin ajatteli kantavansa. Kaian vaatteet haisivat joenpohjan samealta lietteeltä, hänen käsivartensa olivat kuraiset. Ritva hädin tuskin osallistui reen vetämiseen. Joselina kiskoi etukumarassa, kiivaana. Minun hento, vahva Joselinani. Zerinda säpsähteli äänistä, joita me muut emme kuulleet. Ukkonen oli rauhoittunut. Tunsin voiman reisissäni, paljaat jalat ruoholla, kuulin sirkat, kalanpyrstön molskahduksen joessa. Maailmankoti oli vapaa, auki ja meidän.

Zerinda

Mun nimi on Zerinda. Nyt on vuosi 2130 ja mä olen kahdeksantoistavuotias, mä vedän kolme leukaa, olen tehnyt kymmeniä graffiteja pitkin Eddieburghin katuja, mä olen 174 senttimetriä pitkä, 72 kiloa painava, yön värinen, jossain määrin järjissäni, äiditön, esiäidillinen.

Muut leiriläiset katselee mua uteliaina, ne ihmettelee miksen mä kuuntele kun ne juttelee mulle, mä en voi selittää että mä kyllä yritän. On liikaa hälyä. Mun aivot on tätä nykyä epäluotettavat, enkä mä aina tiedä mikä päivä on tai mikä vuorokaudenaika, tai voinko mä luottaa siihen, että se mitä äsken tapahtui tapahtui äsken. On helpompi olla epäsosiaalinen kun raapustaa piirustuslehtiöön, silloin muut antaa mun olla. Ne menee taas riippumaan koivujen oksille kiinnitettyihin trapetseihin tai rakentamaan pyöreistä kivistä muodostelmia. Mä en pysty arvioimaan haluaisinko mäkin riippua ja rakentaa, mä yritän keskittyä. Mä en koskaan tiedä minkälaista kuvaa mä olen tekemässä, ennen kuin mua tuijottaa paperilta jonkun vieraan valmiit kasvot.

Mun nimi on Zerinda, ja mut on nimetty vanhan maailman vapaustaistelijaprinssessan mukaan, orvon kapinallisen kohtalokkaan maailmanpelastajan, joka viiden kauden ja kuudenkymmenen yhden jakson (mukaan luettuna jouluspesiaali) aikana kasvoi

epävarmasta tytöstä patriarkaattia munille potkivaksi supermuijaksi, valloitti sydämet ja rikkoi katsojaennätykset. Vanhan maailman ihmiset uskoi, että Zerindan seikkailut oli totta, joten ne oli totta. Vanhan maailman ihmiset ei uskoneet faktoja, ne uskoi fiktiota. Onko se mitä mun päässä tätä nykyä tapahtuu faktaa vai fiktiota? Esiäiti pystyy ilmestymään mulle olin mä sitten unessa tai valveilla, ja välillä mua sattuu päähän niin että mä oksennan, vaikken ole edes ryypännyt. Mä yritin etsiä merkkejä mun kehosta sen jälkeen, kun Władek-eno nukutti mut väkisin, jotain haavaa, vihjettä, mutta ulkoisesti mä olin vahingoittumaton, enkä mä tajunnut. Ehkä Sopusointuleiri tosiaan on mulle sopiva paikka, sillä välillä mä olen niin vihainen, että mä voisin tappaa. Paitsi että Władek on jo kuollut.

Joselinan muistiinpanot

ENSIVAIKUTELMIA SOPUSOINTU-LEIRILTÄ YKSINÄISILLE:

AJANKOHTA: Kymmenes toukokuuta 2130. Yksitoista kuukautta Jarmilin kuoleman jälkeen. Kuusi kuukautta Lise-Lotten vanhempien kuoleman jälkeen. Satakaksi vuotta Romahduksen jälkeen. Kahdeksankymmentäyksi vuotta Maailmankodin perustamisen jälkeen. Kahdeksantoista vuotta syntymäni jälkeen. Kaksitoista vuotta Lise-Lotten tapaamisen jälkeen.

PAIKKA: Maailmankoti, Negeurooppa, Mulperimaa, Moora, Ibner-joen ranta. Rakennus, jossa yövyimme, on jo nelisenkymmentä vuotta toiminut leirikeskuksena ja yhteisöllisenä tilana, jossa kuka vain voi järjestää esimerkiksi syntymä- ja kuolemajuhlia. Se rakennettiin vuonna 1983 kyläkouluksi ja jäi tyhjilleen ennen Romahdusta, vaurioitui pahasti sodassa, ränsistyi, ja lopulta se korjattiin niin perinpohjaisesti, ettei alkuperäisiä rakennusmateriaaleja ole enää paljon jäljellä. Onko kyseessä sama vai eri rakennus kuin se, joka tälle paikalle kohosi vanhan maailman aikana?

**Palkitun kirjailijan utopia
Maailmankodista on rohkeudessaan
pysäyttävä. Tulevaisuudenkuvitelma
häikäisee elämänvoimallaan ja
palauttaa lukijan kyvyn unelmoida.**

Heitä on viisi ja he tapaavat Sopusointu-leirillä yksinäisille.
Vaikka luonto on alkanut elpyä ja ihmiset ovat vihdoinkin yhdenvertaisia, jokainen tytöstä on kohdannut surua omassa elämässään. Lisäksi esiäidin muistot maailmanlopun partaalta heittävät varjonsa heidän ylleen.
Joselinan veli on kuollut salaperäisten konehyönteisten hyökkäyksessä, ja tytöt lähtevät yhdessä selvittämään niiden arvoitusta. Mysteeri vie heidät taistellen ja tanssien läpi Maailmankodin ihmeiden – ja lopulta matka saattaa olla perille pääsyä tärkeämpää.

Maailmantyttäret on kangastus seikkailuromaanista, moderni tyttökirja ja visionäärinen tutkielma ystävydestä ja paremmasta maailmasta.

9 789510 521526

www.wsoy.fi

N84.2

ISBN 978-951-0-52152-6

Kansi: Riikka Turkulainen